

Suvestinė redakcija nuo 2020-12-01 iki 2022-12-31

Įstatymas paskelbtas: Žin. 1994, Nr. [51-951](#), i. k. 0941010ISTA0001-509

Nauja redakcija nuo 2020-12-01:

Nr. [XIII-2972](#), 2020-05-21, paskelbta TAR 2020-06-04, i. k. 2020-12203

LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSULINIO MOKESČIO ĮSTATYMAS

1994 m. birželio 23 d. Nr. I-509
Vilnius

1 straipsnis. Įstatymo paskirtis ir taikymas

1. Šis įstatymas reglamentuoja konsulinio mokesčio už šio įstatymo 3 straipsnyje numatytus Lietuvos Respublikos diplomatinėjų atstovybių ir konsulinių įstaigų (toliau – konsulinės įstaigos) ir Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos veiksmus atliekant konsulines funkcijas, išduodant teisinę galią turinčius dokumentus ir teikiant kitas paslaugas (toliau – konsuliniai veiksmai) nustatymą, ėmimą ir kontrolę.

2. Šio įstatymo nuostatos suderintos su Europos Sąjungos teisės aktų, nurodytų šio įstatymo priede, nuostatomis.

3. Šio įstatymo nuostatos, reglamentuojančios konsulinio mokesčio dydį ir konsulinio mokesčio lengvatas, taikomos tiek, kiek jų tiesiogiai nereglamentuoja Europos Sąjungos teisės aktai, taip pat Lietuvos Respublikos ar Europos Sąjungos tarptautinės sutartys.

2 straipsnis. Konsulinio mokesčio mokėtojai

Konsulinį mokestį moka fiziniai ir juridiniai asmenys, išskyrus Lietuvos banką.

3 straipsnis. Konsulinio mokesčio objektas

Konsulinis mokestis imamas už:

- 1) paso ar asmens tapatybės kortelės išdavimą ar keitimą;
- 2) laikino paso išdavimą;
- 3) asmens grįžimo pažymėjimo ar laikinojo kelionės dokumento išdavimą;
- 4) civilinės būklės aktų įregistravimą;
- 5) dokumentų dėl civilinės būklės aktų įrašų pakeitimo, ištaisymo, papildymo, atkūrimo ar anuliavimo ir dėl užsienio valstybėse įregistruotų ar patvirtintų civilinės būklės aktų įtraukimo į apskaitą priėmimą ir perdavimą;
- 6) civilinės būklės aktų įrašus liudijančių išrašų išdavimą;

7) daugiakalbės standartinės formos pagal 2016 m. liepos 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2016/1191, kuriuo skatinamas laisvas piliečių judėjimas supaprastinant tam tikrų viešųjų dokumentų pateikimo Europos Sąjungoje reikalavimus ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 1024/2012, išdavimą;

8) dokumentų pareikalavimą iš Lietuvos Respublikos ar užsienio valstybių institucijų;

9) konsulinių pažymų išdavimą;

10) atliekamus notarinius veiksmus;

11) dokumentų legalizavimą ir tvirtinimą pažyma (*Apostille*);

12) pinigų pasinaudojant Užsienio reikalų ministerijos ar konsulinių įstaigų sąskaitomis pervedimą, jei to reikia konsulinei pagalbai suteikti ir nukentėjusiam asmeniui dėl svarbių priežasčių negalima pervedti pinigų kitais būdais;

13) pinigų, brangenybių, vertybinių popierių ir dokumentų saugojimą;

14) dokumentų dėl leidimo įvežti (išvežti) ginklą gavimo priėmimą ir perdavimą;

15) dokumentų dėl Lietuvos Respublikos pilietybės ir dėl lietuvių kilmę ar teisę atkurti Lietuvos Respublikos pilietybę patvirtinančių dokumentų išdavimo priėmimą ir perdavimą;

16) dokumentų dėl leidimo gyventi Lietuvos Respublikoje išdavimo priėmimą ir perdavimą;

17) prašymų išduoti nacionalines vizas priėmimą ir sprendimų dėl jų priėmimą (toliau – prašymų išduoti nacionalines vizas nagrinėjimas);

18) prašymų išduoti Šengeno vizas priėmimą ir sprendimų dėl jų priėmimą (toliau – prašymų išduoti Šengeno vizas nagrinėjimas), vadovaujantis Reglamentu (EB) Nr. 810/2009 (Vizų kodeksas) (toliau – Vizų kodeksas);

19) prašymų išduoti supaprastinto tranzito dokumentą (STD) priėmimą ir sprendimų dėl jų priėmimą, vadovaujantis 2003 m. balandžio 14 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 693/2003, nustatančiu specialų supaprastinto tranzito dokumentą (STD) ir supaprastinto tranzito geležinkeliu dokumentą (STGD) ir iš dalies pakeičiantį Bendrąją konsulinę instrukciją ir Bendrąjį vadovą.

4 straipsnis. Konsulinio mokesčio dydis

1. Konsulinis mokestis yra ne mažesnis kaip 5 eurai ir ne didesnis kaip 500 eurų. Jis apskaičiuojamas, atsižvelgiant į:

1) išlaidas, kurias patiria Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių institucijos ar įstaigos, vykdydamos prašymus dėl su konsulinių veiksmų atlikimu susijusių paslaugų teikimo;

2) išlaidas apmokėti už su konsulinių veiksmų atlikimu susijusį darbą;

3) išlaidas, susijusias su privalomuoju civilinės atsakomybės draudimu dėl notarinių veiksmų atlikimo, ir diplomatinio pašto išlaidas;

- 4) išlaidas juridinę galią turinčio dokumento blankui pagaminti;
- 5) išlaidas teisės aktų nustatytų reikalavimų įvykdymui patikrinti;
- 6) konsulinį veiksma reglamentuojančiame tiesioginio taikymo Europos Sąjungos teisės akte nustatytas kitas išlaidas.

2. Konkretų konsulinio mokesčio dydį, atsižvelgdama į šio straipsnio 1 dalį, nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė. Konsulinio mokesčio dydis nustatomas eurais be centų.

3. Už konsulinius veiksmus, atliekamus išvažiuojamųjų misijų metu arba kai pareiškėjo prašymu konsuliniai veiksmai atliekami ne diplomatinėje atstovybėje ar ne konsulinėje įstaigoje, švenčių, poilsio dienomis ar naktį, imamas Vyriausybės nustatyto didesnio dydžio konsulinis mokestis.

4. Pasibaigus kalendoriniams metams, Vyriausybė, atsižvelgdama į faktinį konsulinių veiksmų atlikimo išlaidų padidėjimą ar sumažėjimą, perskaičiuoja ir patikslina konsulinio mokesčio dydį ir dėl to priima nutarimą. Patikslinti konsulinio mokesčio dydžiai įsigalioja nuo einamųjų kalendorinių metų liepos 1 dienos, išskyrus atvejus, kai juos tiesiogiai reglamentuoja Europos Sąjungos teisės aktai, taip pat Lietuvos Respublikos ar Europos Sąjungos tarptautinės sutartys.

5 straipsnis. Konsulinio mokesčio dydžio ir lengvatų taikymas pariteto pagrindais ir įgyvendinant Lietuvos Respublikos Seimo priimtus teisės aktus

Lietuvos Respublikos Vyriausybė tiek, kiek tai neprieštarauja Europos Sąjungos teisės aktams, turi teisę padidinti, sumažinti arba neimti pagal šio įstatymo 4 straipsnį nustatyto konsulinio mokesčio:

1) pariteto pagrindais už prašymų išduoti nacionalines vizas nagrinėjimą, dokumentų pareikalavimą ir jų legalizavimą užsienio valstybių juridiniams ir fiziniams asmenims, atsižvelgiant į tai, kokio dydžio mokestį šios valstybės ima iš Lietuvos Respublikos juridinių ir fizinių asmenų;

2) už prašymų išduoti nacionalines vizas nagrinėjimą, kai tai būtina įgyvendinant Lietuvos Respublikos Seimo priimtuose teisės aktuose nustatytus užsienio politikos ar nacionalinio saugumo tikslus.

6 straipsnis. Konsulinio mokesčio lengvatos

1. Konsulinis mokestis neimamas už:

1) paso išdavimą ar keitimą vaikams, kuriems nustatyta globa ar rūpyba, užsienio valstybių stacionariose globos įstaigose išlaikomiems asmenims, sutuoktinio neturintiems senatvės pensijos amžiaus sulaukusiems asmenims, neįgaliesiems, kuriems Lietuvos Respublikos neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymo nustatyta tvarka nustatytas neįgalumo lygis arba 55

procentų ir mažesnis darbingumo lygis, arba specialiųjų poreikių lygis, pasipriešinimo (rezistencijos) dalyviams, kuriems kario savanorio ar laisvės kovų dalyvio teisinis statusas pripažįstamas Lietuvos Respublikos pasipriešinimo 1940–1990 metų okupacijoms dalyvių teisinio statuso įstatyme nustatyta tvarka, ir Lietuvos Respublikos asmenų, nukentėjusių nuo 1939–1990 metų okupacijų, teisinio statuso įstatymo 3 straipsnyje nurodytiems nuo okupacijų nukentėjusiems asmenims, kuriems pagal šį įstatymą pripažįstamas nuo okupacijų nukentėjusio asmens teisinis statusas;

2) asmens grįžimo pažymėjimo ar laikinojo kelionės dokumento išdavimą ir kitus grįžimo į Lietuvos Respubliką atvejais būtinus konsulinius veiksmus (dokumentų legalizavimą, konsulinių pažymų išdavimą, civilinės būklės aktų įregistravimą ir civilinės būklės aktų įrašus liudijančių išrašų išdavimą, atliekamus notarinius veiksmus, dokumentų pareikalavimą iš Lietuvos Respublikos ar buvimo valstybių institucijų, pinigų pasinaudojant Užsienio reikalų ministerijos ar konsulinių įstaigų sąskaitomis pervedimą) asmenims, kurie dėl svarbių priežasčių (nelaimingo atsitikimo, ligos, nukentėjimo nuo nusikalstamos veikos) negali sumokėti konsulinio mokesčio, – pateikus šių svarbių priežasčių buvimo faktą patvirtinantį dokumentą ar Lietuvos Respublikos institucijos prašymu;

3) asmens grįžimo pažymėjimo ar laikinojo kelionės dokumento išdavimą ir kitus konsulinius veiksmus (dokumentų legalizavimą, konsulinių pažymų išdavimą, civilinės būklės aktų įregistravimą), būtinus užsienio valstybėje be tėvų globos likusiems vaikams, kuriems buvo išduotas Lietuvos Respublikos pilietybę patvirtinantis dokumentas arba kurių tėvai (ar vienas iš tėvų) yra Lietuvos Respublikos piliečiai, parvežti į Lietuvos Respubliką;

4) gimimo ir mirties įregistravimą ir gimimo ar mirties įrašą liudijančio išrašo išdavimą pirmą kartą;

5) leidimo žmogaus palaikus parvežti į Lietuvą išdavimą;

6) prašymų išduoti nacionalines vizas lietuvių kilmės asmenims, taip pat asmenims, išsaugojusiems teisę į Lietuvos Respublikos pilietybę, ir asmenims, turintiems teisę atkurti Lietuvos Respublikos pilietybę, pateikusiems tai patvirtinančius dokumentus, nagrinėjimą;

7) prašymų išduoti nacionalines vizas tyrėjams, kaip jie apibrėžti Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ 2 straipsnio 28² dalyje, vykstantiems mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros darbų atlikimo tikslais, nagrinėjimą;

8) prašymų išduoti nacionalines vizas diplomatinių ar tarnybinių pasų ar jiems prilygintų kelionės dokumentų turėtojams, kai jų atvykimas į Lietuvos Respubliką yra susijęs su kultūrinių, užsienio politikos srities, vystomojo bendradarbiavimo politikos ar kitų visuomenei svarbių sričių interesų skatinimu, nagrinėjimą;

9) prašymų išduoti nacionalines vizas Lietuvos Respublikos tarptautinėje sutartyje numatytais atvejais, kai užsienio valstybė Lietuvos Respublikos piliečiams taiko ne mažiau palankias sąlygas, nagrinėjimą;

10) prašymų išduoti Šengeno vizas Lietuvos Respublikos ir kitų Europos Sąjungos valstybių narių arba Europos laisvosios prekybos asociacijos valstybių narių piliečių šeimos nariams nagrinėjimą;

11) prašymų išduoti Šengeno vizas Europos Sąjungos su trečiąja valstybe sudarytame susitarime dėl vizų išdavimo tvarkos supaprastinimo numatytais atvejais nagrinėjimą;

12) prašymų išduoti Šengeno vizas Vizų kodekso 16 straipsnio 4 dalyje numatytais atvejais nagrinėjimą;

13) prašymų išduoti Šengeno vizas Vizų kodekso 16 straipsnio 5 dalyje numatytais atvejais, kai prašymus pateikia užsieniečiai, kurių pilietybės valstybės netaiko vizų režimo Lietuvos Respublikos piliečiams arba kurių pilietybės valstybė Lietuvos Respublikos piliečiams taiko ne mažiau palankias sąlygas, negu numatyta Vizų kodekso 16 straipsnio 5 dalyje, nagrinėjimą;

TAR pastaba. 6 straipsnio 1 dalies 13 punktas įsigalioja 2020-06-05.

14) prašymų išduoti Šengeno vizas Vizų kodekso 16 straipsnio 6 dalyje numatytais atvejais nagrinėjimą konsulinės įstaigos vadovo ar konsulinio pareigūno sprendimu (kai sprendimą atleisti nuo konsulinio mokesčio priima konsulinis pareigūnas, turi būti gautas Lietuvos valstybės institucijų patvirtinimas, kad užsieniečiai vyksta į Lietuvos Respubliką dalyvauti susitikimuose ar renginiuose, skirtuose skatinti kultūrinius ar sportinius interesus, interesus užsienio politikos ar vystomojo bendradarbiavimo politikos srityse ir kitose esminių visuomeninės svarbos interesų srityse);

15) prašymų išduoti supaprastinto tranzito geležinkeliu dokumentą (STGD), kaip tai numatyta Reglamente (EB) Nr. 693/2003, priėmimą ir sprendimų dėl jų priėmimą;

16) pakartotinį konsulinio veiksmo atlikimą, kai jį būtina pakartoti ne dėl asmens, kuris kreipėsi dėl konsulinio veiksmo atlikimo, klaidos;

17) konsulinių veiksmų atlikimą, kai tai numatyta tiesioginio taikymo Europos Sąjungos teisės aktuose.

2. Lietuvos Respublikos piliečiams, kuriems nesukako 18 metų, taip pat Lietuvos Respublikos valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatyme nustatytą senatvės pensijos amžių sukakusiems Lietuvos Respublikos piliečiams konsulinis mokestis už paso išdavimą ar keitimą sumažinamas 50 procentų.

7 straipsnis. Konsulinio mokesčio mokėjimas

1. Konsulinis mokestis sumokamas iki konsulinio veiksmo atlikimo.

2. Asmenys, registruodamiesi ir rezervuodami priėmimo laiką konsulinės įstaigos elektroninėje registracijos sistemoje, sumoka Vyriausybės nustatytą konsulinio mokesčio dalį arba visą konsulinį mokestį (kai už konsulinio veiksmo atlikimą yra numatytas minimalus konsulinis mokestis). Jei asmuo į konsulinę įstaigą neatvyksta rezervuotu laiku, sumokėtas konsulinis mokestis arba jo dalis negražinami.

TAR pastaba. 7 straipsnio 2 dalis įsigalioja 2021 m. sausio 1 d.

3. Konsulinio mokesčio mokėjimo tvarką nustato Vyriausybė.

8 straipsnis. Konsulinio mokesčio permokos gražinimas

1. Sumokėto konsulinio mokesčio permoka gražinama, kai konsulinio mokesčio sumokėta daugiau, negu reikia pagal galiojančius teisės aktus.

2. Konsulinio mokesčio permoka gražinama per Lietuvos Respublikos mokesčių administravimo įstatyme nustatytą terminą.

3. Konsulinio mokesčio permokos gražinimo tvarką nustato Vyriausybė.

9 straipsnis. Konsulinio mokesčio mokėjimo kontrolė

Konsulinio mokesčio mokėjimą kontroliuoja Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos.

10 straipsnis. Konsulinio mokesčio įskaitymas į biudžetą

Konsulinis mokestis įskaitomas į Lietuvos Respublikos valstybės biudžetą.

Skelbiu šį Lietuvos Respublikos Seimo priimtą įstatymą.

RESPUBLIKOS PREZIDENTAS

ALGIRDAS BRAZAUSKAS

ĮGYVENDINAMI EUROPOS SĄJUNGOS TEISĖS AKTAI

1. 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/38/EB dėl Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių teisės laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje, iš dalies keičianti Reglamentą Nr. 1612/68/EEB ir naikinanti Direktyvas 64/221/EEB, 68/360/EEB, 72/194/EEB, 73/148/EEB, 75/34/EEB, 75/35/EEB, 90/364/EEB, 90/365/EEB ir 93/96/EEB.

2. 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 810/2009, nustatantis Bendrijos vizų kodeksą (Vizų kodeksas), su paskutiniaisiais pakeitimais, padarytais 2019 m. birželio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2019/1155.

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [I-1316](#), 96.04.30, Žin., 1996, Nr. 46-1111 (96.05.17)

LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSULINIO MOKESČIO ĮSTATYMO 8 IR 9 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja nuo 1996 metų liepos 1 dienos.

2.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [VIII-444](#), 97.10.14, Žin., 1997, Nr.97-2441 (97.10.29)

LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSULINIO MOKESČIO ĮSTATYMO 6 STRAIPSNIO PAPILDYMO

3.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [VIII-601](#), 98.01.08, Žin., 1998, Nr.6-115 (98.01.16)

LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSULINIO MOKESČIO ĮSTATYMO 4 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

4.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-1482](#), 2003-04-03, Žin., 2003, Nr. 38-1727 (2003-04-24)

KONSULINIO MOKESČIO ĮSTATYMO 6 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja kartu su Lietuvos Respublikos baudžiamuoju kodeksu (Žin., 2000, Nr. [89-2741](#)) ir Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodeksu (Žin., 2002, Nr. [37-1341](#)), t.y. nuo 2003 m. gegužės 1 d.

5.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [IX-2139](#), 2004-04-15, Žin., 2004, Nr. 61-2188 (2004-04-27)

ĮMONIŲ IR ORGANIZACIJŲ NEKILNOJAMOJO TURTO MOKESČIO ĮSTATYMO, KELIŲ PRIEŽIŪROS IR PLĖTROS PROGRAMOS FINANSAVIMO ĮSTATYMO, GARANTINIO FONDO ĮSTATYMO, RINKLIAVŲ ĮSTATYMO, MOKESČIŲ UŽ PRAMONINĖS NUOSAVYBĖS OBJEKTŲ REGISTRAVIMĄ ĮSTATYMO, MOKESČIO UŽ APLINKOS TERŠIMĄ ĮSTATYMO, KONSULINIO MOKESČIO ĮSTATYMO, LIETUVOS BANKO ĮSTATYMO PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja nuo 2004 m. gegužės 1 d.

6.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [X-146](#), 2005-03-24, Žin., 2005, Nr. 47-1557 (2005-04-12)

KONSULINIO MOKESČIO ĮSTATYMO 1, 3, 6, 8 STRAIPSNŲ PAPILDYMO BEI PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO PRIEDU ĮSTATYMAS

7.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [X-926](#), 2006-11-28, Žin., 2006, Nr. 137-5201 (2006-12-16)

KONSULINIO MOKESČIO ĮSTATYMO 3, 6 STRAIPSNŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

8.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [X-1300](#), 2007-10-18, Žin., 2007, Nr. 114-4631 (2007-11-08)

KONSULINIO MOKESČIO ĮSTATYMO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas įsigalioja nuo 2008 m. sausio 1 d.

Nauja įstatymo redakcija

9.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XI-468](#), 2009-11-12, Žin., 2009, Nr. 141-6191 (2009-11-28)

KONSULINIO MOKESČIO ĮSTATYMO 3, 6 STRAIPSNŲ PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

Šis įstatymas, išskyrus 4 straipsnį, įsigalioja 2010 m. sausio 1 d.

10.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XI-773](#), 2010-04-20, Žin., 2010, Nr. 51-2482 (2010-05-04)

KONSULINIO MOKESČIO ĮSTATYMO 6 STRAIPSNIO IR PRIEDO PAKEITIMO IR PAPILDYMO ĮSTATYMAS

11.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XI-1461](#), 2011-06-20, Žin., 2011, Nr. 78-3800 (2011-06-30)

KONSULINIO MOKESČIO ĮSTATYMO 5 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

12.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XII-76](#), 2012-12-20, Žin., 2012, Nr. 154-7924 (2012-12-29)

KONSULINIO MOKESČIO ĮSTATYMO 3 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMAS

Šio įstatymo 1 straipsnio 2 dalis įsigalioja 2013 m. sausio 1 d.

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XII-1522](#), 2014-12-23, paskelbta TAR 2014-12-31, i. k. 2014-21284

Lietuvos Respublikos konsulinio mokesčio įstatymo Nr. I-509 3, 6 straipsnių pakeitimo įstatymas

2.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XII-2118](#), 2015-12-03, paskelbta TAR 2015-12-14, i. k. 2015-19707

Lietuvos Respublikos konsulinio mokesčio įstatymo Nr. I-509 3 ir 6 straipsnių pakeitimo įstatymas

3.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XIII-2026](#), 2019-03-26, paskelbta TAR 2019-04-03, i. k. 2019-05401

Lietuvos Respublikos konsulinio mokesčio įstatymo Nr. I-509 6 straipsnio pakeitimo įstatymas

4.

Lietuvos Respublikos Seimas, Įstatymas

Nr. [XIII-2972](#), 2020-05-21, paskelbta TAR 2020-06-04, i. k. 2020-12203

Lietuvos Respublikos konsulinio mokesčio įstatymo Nr. I-509 pakeitimo įstatymas